

IGNACY KRASICKI

W dobie Sejmu Wielkiego

Potocki Ignacy (1750–1809), marszałek wielki litewski, działacz polityczny. Wykształcony w Collegium Nobilium i we Włoszech, dzięki małżeństwu z Elżbietą z Lubomirskich wszedł do grona rodziny Czartoryskich i Poniatowskich. Uczestnik „obiadów czwartkowych”, został w roku 1773 jednym z pierwszych działaczy Komisji Edukacji Narodowej zaangażowany w reformę szkolnictwa i w prace Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych. Od 1780 r. był wielkim mistrzem loży masonijskiej, wkrótce także Wielkiej Loży Narodowej i tajnej Rady Niewidzialnej. Był spokrewniony z biskupem Krasickim, w 1767 roku wypromowany na koadiutora kanonika warmińskiego Andrzeja Zórawskiego. Po śmierci ojca obrał świecką drogę życia.

Biskup warmiński Ignacy Krasicki, obraz nieznanego malarza z ok. 1790 w zbiorach WSD „Hosianum”

Kazimierz Nestor Sapieha, książę, generał artylerii litewskiej w latach 1773–1793, marszałek konfederacji Wielkiego Księstwa Litewskiego w czasie Sejmu Czteroletniego w 1788 roku, jeden z twórców Konstytucji 3 maja, był jednym z jej sygnatariuszy. Przez ciotkę biskupa Ignacego, Annę, spokrewniony z biskupem warmińskim. Po tych dopiskach zrozumiesz dlaczego popierał reformy Sejmu Wielkiego. Ale jego krewni byli też po drugiej stronie – Szczęśny Potocki czy Seweryn Rzewuski.

Uchwalenie Konstytucji 3 maja 1791 roku, obraz Kazimierza Wojniakowskiego z 1806 roku

Medal wybitny w 1791 roku z okazji uchwalenia Konstytucji 3 maja

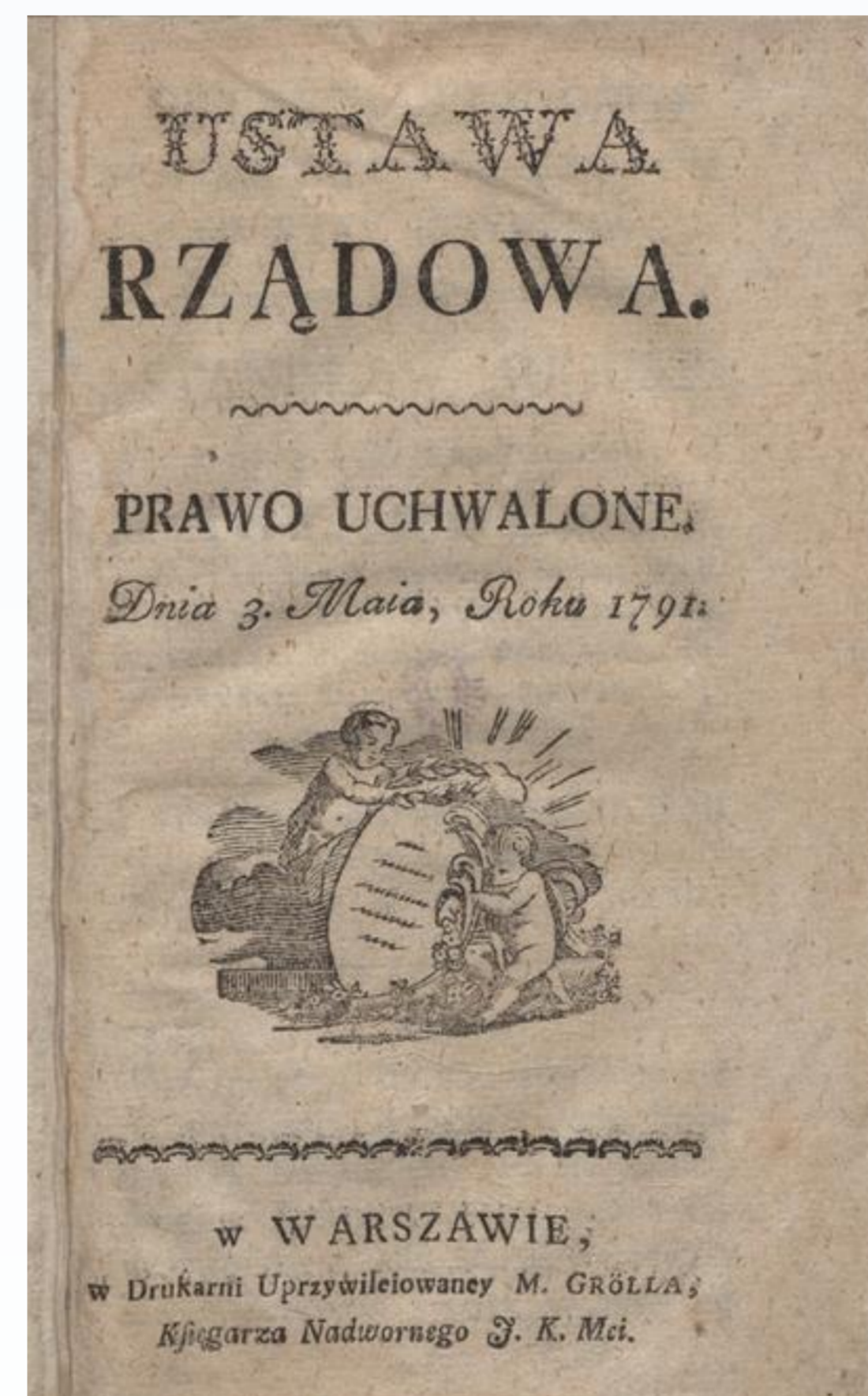
Konstytucja 3 Maja 1791 roku, obraz Jana Matejki 1891

Po uchwaleniu Ustawy Rządowej 3 Maja 1791 roku wiersz przesłany do Warszawy:

*Zniósł moment, co wiek skazał, a jarzmu niezdolny,
Wspaniały, z ugnębienia powstał naród wolny,
By okazał całemu światu w swej robocie,
Co może dzielna rozpacz, gdy wsparta na nocie*

Król Stanisław August Poniatowski, jeden z autorów Konstytucji 3 maja. Portret pędzla Johana Baptysty Lampiego

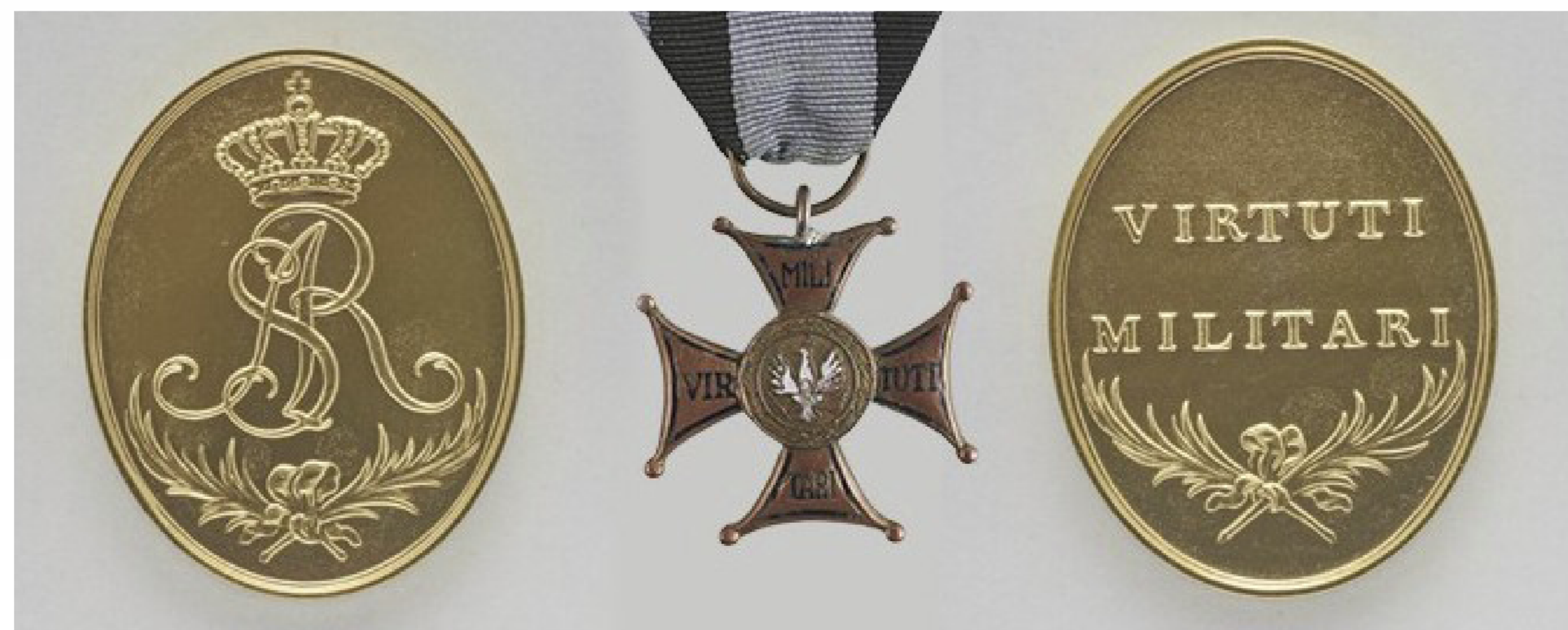

Konstytucja Rzeczypospolitej z 3 maja 1791 r. w języku polskim – wydrukowana w Warszawie przez Michała Grölla w 1791 r.

W pierwszą rocznicę uchwalenia Ustawy Rządowej wiersz *Pieśń na 3 dzień maja*:

*Przyjm na ofiarę Opatrzności świętej,
Stargane pęta!
Daj użyć coś dał, w pokoju i zgodzie,
Daj ducha rady i męstwa w narodzie,
Podległość rządną, w swobodzie
wstrzymałość,
W działaniu trwałość
Niech łaski twojej będzie uczestnikiem
Król, radny, mieszczanin z rolnikiem,
Dotąd, gdy większą szczęśliwiec swobodą,
Tys sam nadgroda*

22 czerwca 1792 r. Król Stanisław August Poniatowski z inicjatywy swego bratanka, ówczesnego dowódcy wojsk koronnych, księcia Józefa Poniatowskiego, ustanowił order Virtuti Militari dla uczczenia bitwy pod Zieleńcami po rozpoczęciu wojny polsko-rosyjskiej przeciwko interwencji Imperium Rosyjskiego i konfederacji targowickiej, a w obronie Konstytucji 3 maja.

Order Wojenny Virtuti Militari – najwyższe polskie odznaczenie wojenne, nadawane za wybitne zasługi bojowe. Jest jednym z najstarszych orderów wojennych na świecie. Ustanowiony przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego 22 czerwca 1792 r. dla uczczenia zwycięstwa w bitwie pod Zieleńcami Dewiza orderu brzmi: Honor i Ojczyzna. Pierwszą udekorowaną osobą był książę Józef Poniatowski

Książę Józef Poniatowski z Krzyżem Wielkim Virtuti Militari jako wódz naczelny wojsk Księstwa Warszawskiego

Tadeusz Kościuszko jako generał lejtnant wojsk koronnych w czasie wojny 1792 roku, druga osoba uhonorowana Virtuti Militari.

Bitwa pod Zieleńcami, obraz Wojciecha Kossaka. W bitwie tej odznaczył się odwagą major Jan Krasicki bratanek biskupa. Biskup zaś do Lehndorffa pisał: *Zwycięstwo było kompletne, cztery tysiące Rosjan pozostało na pobojowisku, reszta uciekła na Kamczatkę, a tam niech dobry Bóg ma ich w swojej opiece.*

Jan Krasicki (1764–1831), bratanek biskupa Ignacego Krasickiego. Za męstwo w kampanii 1792 r. przyznano mu order wirtuti militari. W insurekcji kościuszkowskiej za walki pod Marymontem w obronie Warszawy Kościuszko wręczył mu pierścień z brylantami.

Kazimierz Franciszek Krasicki (1774–1844), bratanek biskupa Ignacego Krasickiego – uczestnik powstania kościuszkowskiego, uczestnik wojen napoleońskich, odznaczony medalem Virtuti Militari za wojnę polsko-rosyjską 1792 r.